

EEN HEER JEZUS CHRISTUS - COLLOQUIUM 1700 JAAR NICEA I

Waarde Eminenties,
Broeders en Zusters in Christus,
Geachte Genodigden,

Het is mij een waar genoegen dit colloquium rond Nicea te mogen inleiden.

Algemeen stelt men dat er zeven Œcumenische Concilies zijn. Het is belangrijk te noteren dat zij niet los en autonoom staan van een historisch proces in ontwikkeling en vooruitgang. Deze Concilies of, trouw aan de spreektaal van toen, deze Synodes – samen op weg zijn – zijn als het ware een pelgrimstocht in het verkennen van het Christus-mysterie, vervat in de boodschap van de Openbaring van de Alheilige Drie-Eenheid. Dit ‘samen op weg zijn’ is het criterium om de waarheid van het geloof te bepalen. De waarheidsbepaling is bijgevolg een gebeurtenis van *communio*, in de Geest van de Alheilige Drie-Eenheid: de eenheid in de verscheidenheid, de verscheidenheid in de eenheid.

Zo hebben de vier eerste Concilies – van Nicea I in 325 tot Chalcedon in 451 - een bijzondere kracht en praal vanwege hun leerstellige autoriteit. Vandaar ook dat men, sinds de 4^{de} eeuw met de Heilige Gregorius de Grote, deze Concilies, naast het Evangelie, aanziet als de hoeksteen op dewelke het gebouw van het geloof rust.

Zo een Concilie herdenken, is niet één moment, maar een schakel in een historisch proces. Het Concilie van Nicea van 325 is het resultaat van een opeenvolging van een ganse reeks tendensen en gedachtenontwikkelingen van lokale Concilies. Dit Concilie van Nicea is onafscheidbaar van het tweede Œcumenisch Concilie gehouden te Constantinopel in 381. Beide Concilies trekken de grote lijnen van de leer over de Drie-Eenheid; lijnen die zullen dienen als kader voor de verdere dogmatische uitwerking, en die zal uitmonden in de christelijke geloofsbelijdenis gekend onder de naam: “het Credo van Nicea-Constantinopel”.

Het eerste Œcumenische Concilie is als het ware de canon in de canon, de basisregel voor het geheel. Het groeien naar zulk een Œcumenisch Concilie betekent een enorme stap vooruit voor wat betreft de kwaliteit van het werk, waarbij het een zichtbare uitdrukking is van de eenheid van de Kerk, naast de zichtbare fysieke en mentale diversiteit en versnippering van de Kerk van die tijd en van de Kerk van vandaag.

Uiteindelijk is de kennismaking met zo een Concilie van een zeer groot belang, omdat we leren spreken in de taal van de Kerk. Het Concilie is een historische bijeenkomst om een einde te stellen aan een discussie van twee eeuwen in verband met de relatie tussen de Zoon of Logos van God en God de Vader. Het Nieuwe Testament stelt duidelijk, dat de rol die Jezus Christus te vervullen heeft hier op aarde onherroepelijk verbonden is met zijn erkenning als Zoon van de eeuwig bestaande God.

Indien de Gekruisigde en Verrezen Christus, de Logos is in *communio* met de Vader voor alle eeuwen, dan moeten we ook deze relatie onder woorden brengen. De conciliaire taal – de Zoon voor alle eeuwen geboren uit de Vader - lijkt een antinomische taal te zijn, maar zij is eerder een paradoxale taal, waarvan enkel de liturgische beleving ervan de paradox kan ophelderen.

De concilievaders zullen steeds weigeren het mysterie uit te leggen, om het te behoeden voor een verstandelijke, rationele en abstracte interpretatie. De conciliaire taal duidt aan, suggereert een perspectief, openbaart. De Kerk vraagt om het redelijk denken te kruisigen en kennis van God te verwerven vanuit geloof en ervaring. Deze ervaring namelijk dat het leven, elk leven, gedragen wordt door en in de liefde van de Heer, de Albarmhartige. Dit bewustzijn is de drijvende kracht van de ascese en het begin van de verrijzenis van de ziel, vóór de verrijzenis van het lichaam.

De term die men zal introduceren is dat de Vader en de Zoon één-in-wezen zijn, dit betekent van dezelfde natuur. Het tweede Oecumenisch Concilie zal diezelfde natuur uitdrukken doorheen een unieke persoonlijke manifestatie van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest.

Alle het conciliaire werk daaropvolgend zal niets anders doen dan deze eenheid van natuur, gemanifesteerd in drie personen, uit te diepen en verder te bemediteren in de hymnografie en Liturgie van de jonge Kerk, plaats bij uitstek om het mysterie van deze Openbaring in de wereld, maar ook in elke mens te aanroepen, te bidden en tot leven te brengen: namelijk het mysterie van een onvergankelijk relationeel leven. Dit mysterie van relatie en van liefde zit diep verscholen in de ervaring van elke mens, geschapen naar het beeld van de liefde van de Drie-Eenheid. Vandaag belijden wij nog altijd hetzelfde geloof. Laten wij ons oefenen om deze geloofsbelijdenis te bidden in de rechte geest, want zij is de leerstoel waarop ons geloof en onze christelijke persoonlijkheid gebaseerd is.

Met deze verworvenheden pelgrimeert de Kerk van gelovigen als een permanente synode, ‘levende mirakels van God’, want waar zouden we staan en wie zouden we zijn zonder Zijn genade? Sinds de Apostelen is de Kerk, tot op vandaag, gedoopt in dit mysterie om het te duiden en de richting aan te wijzen, want sinds de Menswording van Christus heeft de mens zijn plaats in de Alheilige Drie-Eenheid.

Mogen ook wij, zoals de 318 concilievaders van Nicea, lichtdragers worden van dit mysterie.

Oude Abdij Drongen, 6 februari 2025, V. Dominique